

לינלה אדום

לפני חודשיים פגעה רקטת קסאם בביחס והם ניצלו בנס ● הבעל, יורם, רצה לעזוב
מיד, אבל אשתו סוניה סירבה ● כפשרה הם לקחו הלוואה, בנו מקלט בתוך הבית וקיבלו
טיפול פסיכולוגי ● היום הילדים פוחדים ללכת ברחוב ויורם מדליק סיגריה בסיגריה ●
לינה בשדרות, אצל משפחת בוסקילה, בהמתנה מתוחה לעוד אזעקת "צבע אדום"

תצלומים: שאול גזון

בארבע אחר הצהריים כבר כמעט שלא רואים דבר, חושך של חורף יורד על שדרות ומתמוזג עם אדי הקור שיוצרים שכבת ערפל עבה, גם המגב שמתרוצץ באחוז תזונית על החלון לא עוזר הרבה.

הרגיעה, ככה קוראים לזה, מבחוצ, שדרות באמת נראית רגועה. גשם יורד, אנשים ספונים בבתים, המעטים שמסתובבים בחוץ מסתופפים מתחת למי מטרות, לא ראינו כובעי צמר. שומרים על אוזניים והאזניות, מי שלא ישמע מסתכן בנפשו. 20 שניות, זה הזמן שיש לרוץ ולתפוס מחסה. לא בלחץ, ברגוע. הכל זאת, אנחנו ברגיעה.

רק בדיקת בדיקת לוקח לנו לחתוך את המרחק מהכניסה זה המרכז המסחרי שמתחת לעירייה. חוצים צומת וירוקות, טובים כיכר ששלט בטבורו מברך את הציבור לשדרות, ממשיכים ישר עד לכיכר השנייה חוצים שאמאלה, עוצרים לרגע. על הווטרינה של המסעדה של שופן תמונה גדולה. סוג של פרסומת תרופה מקומית. דוגמנית חיננית ששופן עיצב את הצורה השופע בצורת סקאם, כמעט אחר לאחד עם הציפיץ בקצה האחד וזנב הרקטה בקצה השני.

לעיתים תכופות הגענו בחודשיים שחלפו לשדרות. אין דרוף שם אסון כמעט בקצב שבו ידליק מאוחר יותר ומאחר האדיב שלנו יורם בוסקילה סיגריה נסוגתה. נתקלנו ברגשות של זעם, תסכול, מרירות. ה זעם "החצר האחורית של המדינה" שרוססה על גגו הקירות במרכז המסחרי, היוותה סלוגן מרויך לציבור העיר, ומראה של יחס הקברניטים לתושביה. אבל בשלום, יום לאחר שהטיל פגע ופצע קשות את בני הגערים, אדיר בסעד ומתן כהן, היה משהו בשקט ונורא שם שהכמיר את הלב. כאילו עצב גדול ירד על העיר שהשלימה עם גודלה, ותושביה מחפשים עכשיו יחלץ ממקומות אחרים.

הגענו להתארח אצל משפחת בוסקילה, אבא מהי לפני הגיע לכאן לפני יותר מ-50 שנה ממרוקו, בנה

בית, והיום הבן שלו יורם מסתובב בין כתליו כארי כסוג, מיואש מהחיים, מסתכל קדימה ולא רואה עתיה בדרך סיפרו לנו שמשלחת גדולה של אלופים במיל' בדיוק עזבה את העיר. תמיד למחרת פגיעה בנפש מגיעות לכאן משלחות. הפעם זו הייתה קבוצה בראשותו של שלמה להט (ציץ) שבא עם חבריו מהי מטכ"ל של פעם כדי לעודד את התושבים. הבורה של גנרלים שחצו כבר את גיל השבעים. חשבנו לעצמנו שאולי הקשישים האלה חסרים עכשיו בתחושת הכאוס וההרגשה שנגמרו האנשים שאפשר לסמוך עליהם. וזו באמת ההרגשה שהייתה לנו כלילה של יום רביעי כשהתארחנו אצל המשפחה.

יורם בוסקילה כבר לא סומך על איש, חוץ מבני משפחתו. אפילו הוא, יליד העיר, שהוריו הגיעו לכאן בשנות ה-50 ממרוקו והיו מבוני המקום, ואחיו דוד היה ראש העיר במשך שתי קדנציות, מרבר על עזיבה. זו לא אמירה שנאמרת מתוך זעם מתפרץ, רגע לאחר פיצוץ של טיל. בערב בו התארחנו בביתם הבויקו ברקים מבעד לתריסים, ורעמים מהי רישי אוניים הגיעו אחריהם והחרידו את יושביה. לא נפל קסאם, לשם שינוי. אבל יורם מדבר על עזיבה מהיום שהוא לפני חודשיים שבו חדרו רסיסי טיל את מוגנותו המרומה של הבית.

אשתו סוניה לא מוכנה לשמוע על כך אין על מה

לדבר מבחינתה. גב היא ילידת שדרות, הוריה הזוהר כאן והיא לא מתכוונת לעזוב אותם. ויורם חש שהוא תקוע עם חצי מקלט שכנה בתוך הבית, בגלל שאין לו את הכסף לסיים את בנייתו. בכל פעם שנופלים טילים רצים הקטנים לחצי המקלט ומסתתרים בו עד הכריזה הבאה. וכל טריקת רלת מקפיצה אותו ומביאה אותו להרליק סיגריה בסגרייה.

מי שידו משגת - עוזב

סוניה האם כיוונה אותנו לבית המשפחה. טעיינו בבית ורפקנו אצל השכנים, שני בתים במעלה הרחוב. לא הייתה תשובה. חושך היה בבית ואחר כך הבנו שהמשפחה עזבה. הבית נטוש. מתברר שהעיר ננטשת טיפין טיפין. זה לא נחשול, אבל יש כאן מגמה. לא רק מי שידו משגת עוזב, גם כאלו ששנתם נודדת מרוב חרדה. מהרקים תגורות ושוכרים רירה במקום אחר מחוץ לטווח, נכנסים לחובות, אבל העיקר לחיות בלי הראגה המחורבנת הזו שלא מרפה.

חי אברהם, בן הזקונים של יורם וסוניה, ילד מתוק בן 7, תלמיד כיתה ב', מספר שהוא והחברים שלו כבר לא מתרגשים מהקסאמים. "אני יודע כבר מה צריך לעשות בצבע ארום", הוא מתגאה ואמא

שלו הזכיר שבעצם הוא נולד לתוך המציאות הזו. "כשהיה בן שנתיים התחילו הנפילות, כך שהוא לא מכיר מציאות אחרת."

"הכל התפוצץ לי בעיניים"

האירוע המכונן של משפחת בוסקילה אירע בליל שבת לפני חודשיים, בזמן שיוזם והילדים היו בבית הכנסת כתפילת ערב שבת. סוניה עמלה במטבח על ארוחת הערב, ופתאום אועקה. שנייה קפאה במקום ואז הלכה לכיוון המסדרון, התלכטה איפה לעמוד. ואז שריקה צורמת ונחיתה. פיצוץ אדיר. "הכל התפוצץ לי בעיניים", היא משחזרת, "לא ידעתי מה לעשות. קפאתי על מקומי. ואז, מתוך השקט שלאחר הפיצוץ יצאתי החוצה והתחלתי לצרות כמו ארם מטורף."

יורם יצא מבית הכנסת וראה מרחוק עשן מתאבך מכיוון הבית. הוא ועומר הבן הגדול רצו אחוץ אמוק. סוניה עמדה בחוץ וצרחתה. הבית נפגע מרסיסים. כמה רסיסים חדרו למטבח, חדרו את המקרר, ואת הכיור, בדיוק איפה שעמדה סוניה ברגע שנגשמעה האועקה. כלילה, אחרי שהרוחות נרגעו, כשנותרו רק שניהם לבד, אמר יורם שהוא רוצה לעזוב. "אמרתי לה שזה לא פשוט בשבילי, כל החיים שלי כאן בעיה, אבל אנחנו חייבים לראו לילדים. אם לא אנחנו נרדא להם, אז מי כן? טובת הילדים והביטחון שלהם זה הדבר הכי חשוב בעיני. אמרתי לה עזבי כסף, בואי גלך."

"מה פתאום לעזוב", אומרת סוניה, "אי אפשר לקום וללכת. זה מקום שאנחנו בנינו. אני מחנכת כיתה א' ביסודי שיקמים ויורם אב בית במכללת ספיה. לאיפה גלך? הצעת? שנבנה מקלט בבית". חצר גדולה יש להם ועד שהגיעו האיטורים לבניית המקלט יצאה הגשמה. יורם התקשר לפיקוד העורף, רצה לדעת אם אפשר לקבל סיוע במיגון. אמרו לו שכן, אבל שזה יעלה לו 60 אלף שקל. "עשיתי בירור והתברר לי שלבנות מקלט באופן פרטי זה הרבה יותר זול, 15 אלף שקל פחות. אז לקחנו הלוואה קטנה והתחלנו לבנות. בינתיים הכסף הספיק רק למבנה וכשנחזיר את ההלוואה ניקח עוד אחת ונשלים את המקלט."

האם העובדה שבנו מקלט מרגיעה אותם? קדחתו יורם לחוץ כאילו הוא גר באוהל. "המקלט זה בשביל

ואם רוצה שהמשפחה תעבור לקריית חלאני. כולה 20 דקות נסיעה, אבל עולם אחר. "גן עדן", הוא אומר, "שקט שם כמו בשווייץ, לפעמים אנחנו נוסעים לשם רק כדי שהילדים יוכלו לישון בשקט"

משפחת בוסקילה, השבוע. "החוקים עוזבים ושדרות תחזור 30 שנה לאחור"

הילדים", הוא אומה במחקר שנערך באוניברסיטת בני ברק לגבי התמודדות של בני הנוער בעיר עם המצב הבריאותי, התקבלה תמונה מטרידה. 400 בני נוער נחקרו פרופ' שפרה גיא והזקיקת לוינסון והמסקנות מהפחות את הבטן. הנוער בשרדות, קובע המחקר, נטול מהרדה כרונית.

"התחלתי לבכות כמו ילדה"

הנה הבן שוהם, נער בן 14, תלמיד כיתה ח' ב"י שרבת בני עקיבא בנתביבות. החרדות אחזו בו מהיום ונפל הקסאם ליד הבית. "כל טריקת דלת מקפיצה אותי למקלט. אני יושב בבית הספר בנתביבות והווה שאני שומע 'צבע אדום'. זה קורה לי גם כשאני שוכב במיטה ורואה טלוויזיה. כל הזמן נדמה לי שאני שומע 'צבע אדום' ואז מיד פותח את החלון לשמוע אם באמת יש כריזה".

סוגיה אומרת שהוא ילד רגיש מאוד ובגלל זה הוא נזרק כל הזמן. "אחת ההנאות הכי גדולות שלי זו הנקלחת", ממשיך שוהם, "פעם הייתי מתקלח בכיף, עכשיו מוזהב, אני נכנס לדקה ומיד יוצא כי אני כפחור שיתפוס אותי 'צבע אדום'. אחרי שהקסאם נפל ליד הבית התחלתי לבכות כמו ילדה. בדרך מההסעות הביתה אחרי הלימודים יש קטע שאני הולך ברגל. זה מפחיד את הולך ומסתכל סביבי, איפה לרוץ אם יהיה 'צבע אדום'. אני מתכנן את המסלול, מסתכל על כל קוה על כל אבן מאחוריה אוכל להסתתר. יש קטעים שאין לאן לברוח, שיש שם רק שטחים פתוחים וזה נורא. כמה פעמים תפס אותי 'צבע אדום' בחוץ ולא היה לאן לברוח. במצב כזה אני נשכב על הרצפה עם הראש לארמה והיריים סביב הראש. אני מת על הוורסל, פעם הייתי משחק שעות, אבל היום אני יוצא לרבע שעה ומיד חוזר הביתה כי אני מפחד. אבא בנה לי בחדר מגרש קטן עם סל כדי שאוכל לשחק שם. נורבה פעמים אני נושם לרווחה כשאני יוצא ללימודים בנתביבות, ובתפילות מתפלל ומבקש מאלוהים שלא יפלו טילים כשאחזור הביתה".

אחרי גפילת הטיל ליד הבית קיבלה סוגיה כדור הרגיעה. באותו לילה חשה משותקת, חסרת כוחות, וכן רצתה לישון. אחרי המקרה הגיעה אליהם הביתה

פסיכולוגית מחיפה שהמליצה ששוהם יקבל טיפול פסיכולוגי. בעקבות ההמלצה הם החליטו שכל המשר פחה תלך לטיפול משפחתי. פעמיים היו בטיפול כזה ואז החליטו שהם יכולים לטפל בעצמם יותר טוב מכל פסיכולוג. "הגענו לתוכנה שהתמיכה המשפחתית חיי השגרה הם התרופה הכי טובה", אומרת סוגיה, "אנחנו מכריחים עצמנו להיאחז בשגרה ולהיאחז אהר בשגרה זו הדרך היחידה שלנו לשרוד".

מאחורי הבית בנה יורם פינת אלוהים קטנה, גן ערן של בעלי חיים, כבשים ומיני ציפורים וארנבות. בערבים הם ישבו שם בצוותא, והייתה תחושה ששם דבר רע לא יכול להיות במקום הנפלא הזה. תחושת המשפחתיות הזו נקטעה לפני זמן רב והתחלפה בשיג' עון של חרדה מתמדת ובהתנהלות תמידית של חירום כאילו כולם חיים כאן באיזה מוצב קרמי.

בכל ערב מגיעים חברי משפחה וחברים של הילדים. הבן הגדול עומה, 21, השתחרר לפני כחודשיים ועובר במוזון במכללת ספיר. הוא עדיין לא החליט על עתידו. הבת גופה, 19, עושה שירות לאומי בקריית מלאכי, מסייעת לעולים מאתיופיה. שחק, תלמיד י"ב, מומחה מחשבים, רוצה לשרת ביחידת המחשבים של הצבא. שש וחצי בערב עכשיו והוא צריך לצאת. גשם בחוץ וקור אימים ואנחנו שואלים לאן? "לכית הספר. בגלל המצב הביטחוני הפסדנו הרבה ימי לימוד השנה.

כדי להשלים את הפער אנחנו לומדים בכל ערב משש וחצי עד עשר בלילה. גם הנערים שנפצעו אתמול בערב היו בדרך ללימודים".

חיים, אחיו של יורם, מגיע. הוא גר בבית ממול. שלוש, הוא מספר לנו, כשהיה בתפילת הבוקר בבית הכנסת, נשמעה פתאום אעקה. מיד אחריה נשמע בום אדיר. "יצאנו החוצה ושמעתי שזה נפל ליד הבית של הבת שלי. זרקתי את הטלית ורצתי לשם כמו ילד בן 16. ואני בכלל בן 58. אתם לא מאמינים, זה נפל ליד וולו חרשה, פירפר אותה באוויר ופירק אותה לפאזל של מיליון חתיכות.

"מלא רוצים לעזוב", הוא אומר, "אבל לא יכולים. ובכל זאת, אנשים עוזבים. לא קולטים את זה למעלה. חושכים שמדובר בתופעה זניחה, שניים-שלושה. הלי וואי. החזקים עוזבים ושדרות תחזור 30 שנה לאחור". יורם אומר שרצה שהמשפחה תעבור לקריית מלאכי. כולה 20 דקות נסיעה, אבל עולם אחר. "גן עדן", הוא אומר, "שקט שם כמו בשווייץ. אחות של סוגיה גרה שם. ולפעמים אנחנו נוסעים להתארח בשבת כדי לנחם". סוגיה צוחקת. "כל פעם בדרך לשם אנחנו צוחקים שזה כמו לנסוע לחוץ לארץ, רק בלי הרייטי פרי. איזה רוגע, איזו שלוה. הילדים ישנים שם שנת ישרים".

החברים של עומר מגיעים. רגב, אביאל ומתן. מגיע

גם האח של סוגיה, דודו והחבר שלו אביאל. מספר שבירוק לפני שבא ההורים שלו עמרו במטבח והתווכחו. "אמא שלי מתה לעוף מפה ואבא שלי לא מוכן לשמוע". ההורים של רגב כבר עברו לאשקלון לפני חודש וחצי. באותו יום בחמש וחצי נפל קסאם על הבית ופגע פגיעה ישירה בסלון. "עוד לפני כן ההורים שלי רצו לעזוב בגלל המצב. אחרי הנפילה ארוננו תיקים ועברנו למלון באשקלון. אחרי שבועיים שכרנו שם דירה ועכשיו ההורים שלי מחפשים שם בית לקי ניה. עכשיו אני מגיע לפה רק לבקר בחברים".

נרדם רק במיטת ההורים

התפתחה שיחה בין האנשים. כלי שום קשר אלינו, כמעט בכל יום הם נפגשים ומדברים על המצב. הצעירים אומרים שהם מחוברים לעיר ושהם לא רוצים לעזוב אבל אין להם אפשרויות להתפתח כאן. חוץ מזה המצב מפחיד, הם אומרים, "כן, גם אנחנו מפחדים למרות שאנחנו כבר לא ילדים", אומר אביאל. המבוגרים רים מעוררים אותם לעזוב, שיקחו את עתידם בידיהם ויחפשו אותו במקום אחר.

חי אברהם הקטן כבר עיף ומבקש ללכת לישון. יש לו חדר מקסים גדוש משחקים ומיטה מרווחת, אבל להירדם הוא נרדם רק במיטת הוריו. יורם לוחץ לנו שזה מהפחה. הקטן אוהו כיר, בירו השנייה הוא אוהו בספר ילדים על פרשות השבוע. הוא מתכרבל מתחת לשמיכה, לכוש פיג'מה עם ציורים של דובים, ויורם מספר לו על פרשת "וייגש". עשר דקות והוא נרדם.

בסלון החברים מדברים בכאב על הנער מתן שאיבד חלק מכף רגלו ערב קודם לכן. באותה נשימה הם מוכיחים את מאור פרוץ, המאבטח ששמר על ביתו של שר הביטחון, עמיר פרוץ, שהיה לוחם אמיץ בסירת והסתכן אל מעט בשירותו הצבאי. אחרי שתורו חזר לעיר שבה נולד ואיבד את שתי רגליו מפגיעת טיל. יורם מכין הביתה גדולה לכולם. קר מבחוץ נשמע הד המום של נפץ, ברק מאיר את הסלון באור כחלחל, החברים של עומר מחברים את המחשב לטלוויזיה, ומיד מרצדים על הצג שחקני כדורגל וירטואליים מארצות אחרות. כך ישקעו במשחק עד אור ראשון נמלטים מהמציאות לעולמות אחרים ורחוקים. ■

שוחח בן 14: "כל טריקת דלת הקפיצה אותי לתקלט. אני יושב בבית הספר בנתביבות והוזה שאני שומע 'צבע אדום'. אני פוחד גם להתקלח. בתפילות אני מבקש מאלוהים רק שלא ייפלו טילים"